

Aliona Sobol, Echivalente românești ale verbelor prefixale aspectuale din limba rusă: (studiu contrastiv), Chișinău, Editura CEP USM, 2024, 163 p.

Lucrarea cercetătoarei Aliona Sobol, intitulată *Echivalente românești ale verbelor prefixale aspectuale din limba rusă (studiu contrastiv)*, reprezintă o contribuție originală la cunoașterea unei probleme lingvistice actuale: categoria aspectului. Actualitatea temei abordate, așa cum limpede formulează autoarea, „este condiționată de existența unor probleme teoretice și practice neelucidate privind atât structura echivalentelor românești ale verbelor prefixale din limba rusă, cât și procedeele de traducere a unor asemenea lexeme verbale” (p. 7). Realitatea lingvistică din Republica Moldova, care se manifestă în continuare printr-un bilingvism român-rus, face ca problemele de traducere să fie actuale, echivalențele verbelor aspectuale reprezentând un aspect care necesită cercetări aprofundate.

Prima parte a lucrării, *Conceptul de aspectualitate în viziunea lingviștilor*, fundamentează contextul teoretic al demersului științific. Acesta se situează pe teritoriul cercetărilor de gramatică contrastivă, reprezentând cazul limbilor rusă și română, punând problema categoriei funcțional-semantică a aspectualității, inclusiv a categoriei Aktionsart. Lucrarea valorifică teoria și concepte abordate într-o serie de lucrări importante din lingvistica rusă, românească, engleză: I.S. Maslov, A.V. Bondarko, L.L. Bulanin, N.S. Avilova, M.A. Șeleakin, A. Ciobanu, A. Savin-Zgardan, I. Condrea, E. Constantinovici, C. Cemârtan, R.T. Bell, B. Comrie, J. Lyons etc.

Partea a doua a lucrării, *Analiza lexico-gramaticală a echivalentelor românești ale unor verbe prefixale din limba rusă*, are ca scop determinarea, în plan sincron, a similitudinilor și deosebirilor mijloacelor de limbă ce servesc la exprimarea aspectualității în limbile rusă și română, prin selectarea verbelor prefixale din rusă și a echivalentelor românești ale acestora. Metoda confruntativ-contrastivă, utilizată prin procedeul de analiză contrastivă unidirecțională sau unilaterală (limba rusă → limba română), a fost completată de metoda analizei distribuționale, care a urmărit atât distribuția echivalentelor românești în raport cu lexemele prefixale rusești, cât și suma ocurențelor în care se atestă fiecare element. Concluzia analizei este că limba română posedă multiple mijloace analitice de natură lexico-gramaticală de marcarea a semnificațiilor pe care verbele prefixale din limba rusă le redau de o manieră sintetică.

Partea a treia a lucrării, *Mijloace de exprimare a categoriei aspectualității în limbile rusă și română, din perspectiva conceptului de echivalență*, reprezintă un studiu contrastiv multiaspectual al echivalentelor românești ale verbelor prefixale din limba rusă pe terenul discursului tradus. Sunt evidențiate cele mai uzuale procedee de traducere a verbelor prefixale din limba rusă, identificate în traducerile românești ale unor opere beletristice. Sunt sistematizate și exemplificate mijloacele semantice, lexicale și gramaticale de exprimare a categoriei funcțional-semantică a aspectualității în limba română din perspectiva echivalențelor din limba rusă în interiorul contextelor discursive literare.

Concluziile lucrării aduc în prim plan faptul că Aktionsartul este o categorie lexicală universală, ce face parte din spațiul aspectualității, utilizând variate mijloace lingvistice (morfologice, sintactice, derivaționale, lexico-gramaticale) și având ca principal scop denotarea modului desfășurării și al distribuirii în timp a acțiunii. Pentru a reda diverse tipuri de Aktionsart, limba română posedă, în majoritatea

cazurilor, mijloace lexico-gramaticale (adverbe, locuțiuni adverbiale, prepoziții etc.), pe când limba rusă – morfeme prefixale.

Cum aspectologia este un compartiment relativ nou al lingvisticii, cercetările care analizează fenomenul aspectualității sunt de mare interes pentru comunitatea științifică. Chiar dacă poate fi calificat drept un fenomen universal, în funcție de specificul fiecăreia în parte, limbile conțin mijloacele specifice ce redau modul desfășurării acțiunii în timp. Studiile dedicate formulelor echivalente, precum cel propus de cercetătoarea Aliona Sobol, *Echivalente românești ale verbelor prefixale aspectuale din limba rusă (studiu contrastiv)*, reprezintă un câștig real în domeniul lingvisticii românești.

Petronela Savin²

*

Ioan Milică, *Fabrica de fraze: Eminescu în lumea presei*, București, Editura Universității din București, 2023, 262 p.

În volumul *Fabrica de fraze: Eminescu în lumea presei*, universitarul ieșean Ioan Milică repune în discuție publicistica lui Mihai Eminescu, insuficient explorată din punct de vedere lingvistic. Bun cunoscător al creației eminesciene, Ioan Milică își propune să surprindă profilul stilistic al publicistului Eminescu în contextul spectacolului discursiv al presei sfârșitului de secol XIX. Sunt utilizate în acest scop mijloacele științelor limbajului, cu precădere elemente de retorică, stilistică, pragmatică, lingvistica textului. Lucrarea se adresează însă unui public larg, instrumentele cercetării lingvistice fiind puse în slujba receptării generale.

În primele capitole ale volumului, este surprins spiritul epocii, ilustrându-se modul în care schimbările sociale se oglindesc la nivelul presei. Industrializarea cuvântului sub supremația tiparului a condus la transformări ireversibile ale discursului scris. Ioan Milică surprinde, în contextul evoluției acestei industrii, statutul ziaristului, o meserie fără un traseu clar în ceea ce privește pregătirea profesională, insuficient așezată în contextul social al schimbărilor sfârșitului de secol. Se înfățișează un tablou detaliat al progresului la nivelul științei tipografice, gazetăria eminesciană oferind cercetătorului informații valoroase în acest sens. Procesul alert de modernizare a orașelor a determinat o societate a contrastelor, reflectată ca atare și în publicații. Începuturile presei românești stau sub semnul sincronizării și imitației materialului occidental. Dovadă stau și cele mai longevive publicații care au acoperit perioada 1829-1843: *Albina românească* (editată de Gheorghe Asachi) și *Curierul românesc* (tipărit de Ion Heliade-Rădulescu). Deși drumul gazetăriei de-a lungul epocii se dovedește a fi sinuos, aceasta își găsește o formă de organizare compozițională care, după Ioan Milică, ar corespunde cu o *zonă informativă* (știrile), o *zonă deliberativă* (exprimare de opinii, scrisori publice), o *zonă directivă* (sfaturi și recomandări) și o *zonă publicitară* (reclame).

După o primă parte a volumului, care se concentrează asupra prezentării presei de la sfârșitul secolului al XIX-lea, în partea a doua a lucrării, accentul cade pe ilustrarea profilului ziaristicii lui Mihai Eminescu. Ioan Milică analizează câteva particularități ale stilului jurnalistic eminescian, structura articolelor și efectul lor

² Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău